

Jaki putem odnosa

Sadržaj

Predgovor	1
Želim da postanem jak/jaka i potrebni su mi...	2
... kontakt i fizička bliskost	4
... zaštićenost i pouzdanost	6
... pažnja i dijalog	8
... sigurna povezanost	10
... priznanje moje osobnosti	12
... povjerenje u moje sposobnosti	13
... podsticajno razvojno okruženje	14
... orijentacija	16
Objašnjenja	18
Jaki putem odnosa: Šta je potrebno majkama i očevima?	19
Elternbildung CH	20
Fondacija Jacobs	20
Korisni linkovi	21

Predgovor

U životu djeteta odnos predstavlja osnov njegovog razvoja. Od prvog dana. Svi razvojni procesi pri tome se baziraju na odnosu djeteta prema najmanje jednoj osobi za identifikaciju. U ovoj brošuri pokazaćemo Vam o čemu je riječ kod formiranja ovog odnosa. Ona se obraća najbližim osobama za identifikaciju odojčadi i male djece i u osam poruka obavještava o tome, šta je djetetu od početka potrebno da bi postalo jako.

Na ovim temeljima djeca dobijaju neophodno znanje kako bi savladala izazove i zadatke razvoja narednih godina.

„Želim da postanem jak/jaka i

... kontakt i fizička bliskost.“

... zaštićenost i pouzdanost.“

... pažnja i dijalog.“

... sigurna povezanost.“

... priznanje moje osobnosti.“

... povjerenje u moje sposobnosti.“

... podsticajno razvojno okruženje.“

... orijentacija.“

potrebni su mi ...

„Želim da postanem jak/jaka i potrebni su mi kontakt i fizička bliskost.“

Ja sam na svijetu. Sada sam znatiželjan/znatiželjna i hoću da stupim u kontakt sa mojom okolinom. Tako ću dobiti raznovrsne i neophodne impulse za moj budući razvoj.

- Još prije rođenja sviđa mi se glas mojih roditelja i volim kada se gladi stomak moje mame.
- Volim kontakt putem kože sa mojim roditeljima; on mi je čak potreban.
- I bez jezika ja pokazujem kako se osjećam i želim da me se razumije.
- Želim da napolju imam vizuelni kontakt sa mojom mamom ili sa mojim tatom.
- Želim da se mama i tata bave monom i da u okviru svojih mogućnosti mogu da odgovorim.

- Već u majčinom stomaku nerođeno dijete prima utiske iz okruženja. Kada čuje glasove roditelja, ono počinje da sa njima uspostavlja kontakt.
- Kako se novorođenče nakon rođenja ne bi osjećalo samo i napušteno, važno je da se odmah položi majci na stomak. Ovaj kontakt kože-na-kožu veoma mnogo doprinosi emocionalnoj povezanosti majke i djeteta. Ovaj fizički kontakt važan je u prvim mjesecima života.
- Dojenče svom okruženju putem plača, bebećih glasova, izrazom lica i pokretima saopštava kako se osjeća. Kada beba plače, majka i otac brzo se postaraju za svoje dijete. Time mu pokazuju da su tu i da ga ne ostavljaju samog. Oni mu daju sigurnost koja mu kasnije omogućava da ponekad može i da sačeka.
- Napolju u dječijim kolicima, marami za nošenje ili snuggli-ju beba se osjeća najudobnije kada je licem okrenuta ka majci ili ocu, čime je osiguran kontakt sa jednom poznatom osobom. Kod nošenja je idealna pozicija bočno sjedenje na kuku. Dijete tada samo može da izabere da li će posmatrati svoju osobu za identifikaciju ili će gledati okruženje. Kada dijete ne vidi svoju osobu za identifikaciju može postati nesigurno zbog mnogih nepoznatih utisaka i utisaka na koje nije naviknuto i osjećati se da je ostavljeno samo.

- Kontakt ostvaren sa bebom u toku trudnoće majka i otac treba da nakon rođenje nastave govorom, pričom, pjevanjem i smijanjem. Oni bebi pružaju priliku da odgovori mimikom i gestikom i da tako međusobno komuniciraju. Kada skreće pogled, beba pokazuje da joj je potrebna pauza. Ona mora da obradi ono što je upravo doživjela. Kada roditelji pitaju svoju bebu kako je, ona neće odgovoriti riječima već zadovoljnim izrazom lica, gugutavim glasovima. Ona razumije njihov brižljivi i ljubazni ton.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebni su mi zaštićenost i pouzdanost.“

Kako bi moj razvoj uspio, ja kao doječne i malo dijete želim da doživim neograničenu zaštićenost i pouzdanost.

- Želim da mogu da se osjećam zaštićeno i sigurno.
- Ja sam/sama teško mogu da promijenim svoju situaciju. Zbog toga su mi, kada ih tražim, potrebni pažnja i pouzdanost.
- Potrebna mi je osoba za identifikaciju koja mi se obraća senzibilno.
- Ja opažam putem svih čula. Osjećanja koja tom prilikom doživljavam prate me čitavog života.
- Ponekad se teško mogu umiriti. Tada su mi pogotovo potrebni zaštićenost i pouzdanost.

- Težnja za sigurnošću, pouzdanošću i zaštićenošću odgovara prirodnoj potrebi koja je svojstvena svakom čovjeku. U naručju majke ili osobe za identifikaciju dojenče se osjeća zaštićeno i sigurno. Odatle mu najbolje uspijeva ulazak u jedan novi, strani i neobični svijet.
- Dojenčad najprije uči da svoje osjećaje sama razvija i ne snalazi se uvijek sama sa tim. Osim toga, njoj još uvijek nije moguće da svoju sopstvenu situaciju sama mijenja.
Dojenčadi koja kmeči ili više potrebna je hitno osoba za identifikaciju, koja može da im pruži sigurnost i zaštićenost.
Dojenčad za kmečanje i viku ne treba prekorevati niti njoj treba uskraćivati pažnju. To je štetno za razvoj djeteta.
- U prvim mjesecima života djeteta razvija se emocionalno sporazumijevanje. Ovo se dešava putem osoba za identifikaciju, uobičajeno majke ili oca. Osoba za identifikaciju je raspoloživa, poznata i pouzdana. Ona senzibilno prima signale djeteta, pokušava da ih razumije i daje odgovore.
- Već u vrijeme prije govora dijete putem svih pet čula opaža ponašanje i postupanje svojih osoba za identifikaciju.
Osjećaji koje tom prilikom doživi ostavljaju tragove u mozgu. U daljem tijeku života ovi memorisani osjećaji mogu imati uticaja na to kako se dijete, mladić/djevojka, odrasla osoba osjeća u svom svakodnevnom životu. Pri

tome povezanost sa prvobitno doživljenim nije svjesna. Zbog toga je veoma važno da dijete osjeća veliku zaštićenost.

- Postoji dojenčad koja se samo veoma teško može umiriti. Ona ponekad dovodi majke i očeve do njihovih granica. Upravo ova djeca su jako upućena na to da doživje pouzdanost i zaštićenost. Kako bi to mogli da im pruže, roditelji bi u svakom trenutku morali da imaju pravo na rasterećenje i pomoć od spolja.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebni su mi pažnja i dijalog.“

Ja kao dojenče volim kada moja majka ili moj otac meni poklanjaju svu svoju pažnju. Bilo da je to prilikom njege, jela ili kada ja otkrivam okolinu. Kada majka ili otac pričaju sa mnom, ja upoznajem jezik i saznajem koliko smo važni ja i moje izjave.

- Ja volim lice moje osobe za identifikaciju i rado oponašam izraz lica ili glasove.
- Ja volim kada mi mama ili tata objašnjavaju šta čine, čak i kada još sve ne razumijem.
- Kada otkrijem nešto novo, ja tražim vizuelni kontakt sa mojom osobom za identifikaciju. To mi pomaže i daje mi sigurnost.
- Moja osoba za identifikaciju označava mnoge stvari, koje ja dodirujem ili na koje pokazujem.
- Kada neko vrijeme doživim neograničenju pažnju, zabavljam se rado ponovo sam/sama.
- Obratite mi pažnju i gledajte me u oči, kada komunicirate sa mnom.

- Dojenčad voli da posmatra ljudsko lice. Do toga često dolazi prilikom njege ili kod mijenjanja pelena. Kada dojenče može da posmatra lice osobe za identifikaciju, da je oponaša i izražava se glasovima, to je za njega krajnje zanimljivo. Osoba za identifikaciju može da prihvata glasove i mimiku djeteta, odgovara na njih i nastavlja ih i tako se pruža bitna osnova za učenje jezika od strane djeteta.
- Kada se radnje prate odgovarajućim riječima u maternjem jeziku, dijete vidi i osjeća vezu između činjenja i riječi. Tako se postavlja sljedeći kamen temeljac za razvoj jezika.
- Čim dijete može da se aktivno kreće, čim želi da otkriva i isprobava nove stvari, ono preko vizuelnog kontakta traži pažnju osobe za identifikaciju. Ono želi da zna šta osoba za identifikaciju misli o njegovoj namjeri. Orijeđuje se po izrazu lica i jezičkom ponašanju.
- Kada dijete počne da pokazuje na predmete, osoba za identifikaciju treba da ih imenuje i sa djetetom se time bavi. Ukoliko dijete viđeno označava sopstvenim jezičkim tvorevinama, osoba za identifikaciju to prihvata i imenuje ih riječima u određenom jeziku majke odnosno oca. Pri tome se dijete oseća ozbiljno shvaćeno u svojim iskazima. Na ovaj način jezik se usvaja prirodnim putem.

- Djeca koja od strane osobe za identifikaciju izvjesno vrijeme dožive nepodijelenu pažnju i živahni dijalog, zadovoljena su u svojoj potrebi za kontaktom i razmjenom. Ovo kao i njihova prirodna težnja za samoaktivnošću čine mogućim da se potom žele i mogu na neko vrijeme sama baviti sobom i datim okruženjem.
- Principijelno suočavanje sa djecom u visini očiju izražava da odrasli dijete uzimaju za ozbiljno i žele da se upuste u lični kontakt.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebna mi je sigurna povezanost.“

Majka i otac od početka su opažali moje potrebe, tačno su ih interpretirali i brzo na njih reagovali. Oni su senzibilno postupali prema meni. Sada znam da mogu da se pouzdam u njih. Izgradio/izgradila sam sigurnu povezanost sa njima i razvio/razvila povjerenje. Tako iz sigurnog okvira mogu da i izvan porodice sakupljam nova iskustva i postanem samostalniji/samostalnija.

- Ponekad sam stidljiv/stidljiva i srećan/srećna sam, kada se pažljivo prinosim novim ljudima.
 - Želim da istražujem i otkrivam, pri tome mi je važno da se uvijek ponovo brzo mogu vratiti mami ili tati.
 - Potrebna mi je sigurnost da su moje osobe za identifikaciju za mene tu.
 - Mogu da se izrazim, kod koga bih želio/željela biti a kod koga ne. Shvatite me ozbiljno.
 - Kada treba da budem sam/sama sa stranim ljudima, ostanite onoliko tamo, sve dok se ja osjećam sigurnim/sigurnom.
-
- Bojažljivost dojenčeta pred kraj prve godine života pokazuje da ono sada može da razlikuje poznate/bliske osobe od nepoznatih osoba. Novi mogući partneri za povezivanje moraju se djetetu učiniti poznatim polako i brižljivo, korak po korak.
 - Da bi se dijete usudilo da učini prve istraživačke korake dalje od sigurnih prisnih osoba, ono mora da u svakom trenutku može da se njima vrati.
 - Čovjek se od početka života može sjećati osjećanja a u prve tri godine izgrađuje se osnovna oprema čovjeka za savladavanje života. Zbog toga je važno da majke, očevi i sve osobe za identifikaciju u okviru i van porodice poklanjaju veliki značaj sigurnosti povezanosti i osjećanjima djeteta povezanih sa njom.
 - Kada dijete želi da se distancira od drugih osoba, to treba shvatiti ozbiljno. Ako se ne povede računa o ovim potrebama, brzo se prikradu osjećanja nemoći i bespomoćnosti i počinju da utiču na osnovno životno osjećanje djeteta.

- Ukoliko se praćenje djeteta povjeri dnevnoj majci (vaspitačici) ili dnevnoj dječjoj ustanovi, prisustvo majke ili oca neophodno je dok dijete ne doživi sigurnost od strane nove osobe za identifikaciju. U svakom slučaju je potrebno navikavanje orijentisano prema djetetu.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebno mi je priznanje moje osobenosti.“

Ja sam jedinstven/jedinstvena. Donio/donijela sam sa sobom na svijet moj temperament i moje sklonosti. Iz toga se oblikuje moj cjelokupni razvoj. Ja se razvijem u zavisnosti od mog okruženja na meni svojstven, jedinstven i individualni način.

- Hoću da priznajete moju osobenost.
- Ne volim da me poredite sa drugima.
- Potrebno mi je vrijeme za moj razvoj.
- Kada vas naljutim, recite mi šta vas je naljutilo i ne osporavajte me kao osobu.
- Kada vidite moje kvalitete osjećam se voljenim/voljenom i radosno se dalje razvijam.

- Priznanje osobenosti svakog djeteta ne dopušta da odrasli po sopstvenoj procjeni raspolažu djetetom, kao da je ono objekat.
- Priznanje osobenosti svakog djeteta isključuje da se dijete poredi sa drugim djetetom u smislu da je bolje ili lošije. Tako se dijete može staviti pod pritisak učinkovitosti. To potkopava njegovu nastajuću sigurnost u sebe.
- Priznanje osobenosti znači da se svakom djetetu ostavi vrijeme za njegov individualni razvoj. Po jednoj posloviци, trava ne raste brže ako se vuče.
- Potcjenjujuće primjedbe koje se tiču djeteta kao osobe djetetu daju osjećanje da je odbijeno. Dijete treba da primjeti: „Ono što ja radim je to što smeta mojim roditeljima i zbog čega se oni ljute. Oni se ne ljute na mene kao na osobu.“
- Ukoliko se u središtu nalazi vrednovanje i ukoliko majka, otac i druge osobe za identifikaciju gledaju u kvalitete i resurse djeteta a ne u njegove slabosti, ono se osjeća voljenim i prihvaćenim.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebno mi je povjerenje u moje sposobnosti.“

Vjerujem u sebe samog/samu i uvjeren/uvjereni sam da sopstvenim snagama mogu nešto da postignem. To sam naučio/naučila od vas. Mogu da se pouzdam u moju majku i u mog oca, osjećam da me oni podnose i podržavaju.

- Kada signaliziram da mi je nešto potrebno, za mene je dobro kada se neko brzo pojavi.
- Želim da budem aktivan/aktivna, da učestvujem u svakodnevicima i otkrivam šta želim da činim.
- Ja ispitujem, oponašam, ponavljam i pretvaram se. Podržavajte me u tome, zato što tako učim.
- Otkrio/otkrila sam nešto sam/sama, želim da to pokažem. Radujte se sa mnom. To mi daje volju za više.
- Kada dojenče u prvim mjesecima života signalizira da mu je neko potreban i kada majka ili otac ili neka druga njemu poznata osoba dođe do njega, dojenče dobija iskustvo o vlastitoj učinkovitosti.
- Dijete zadobija povjerenje u svoje sopstvene aktivnosti

kada učestvuje u postupcima njege i kada može da bira prilikom jela, kada u okviru dana uvijek iznova dobija priliku da samo izmisli kako će provesti izvjesno vrijeme. Takva iskustva pojačavaju povjerenje djeteta u sebe samo i izgrađuju njegovu samosvijest.

- Tipični rani dječiji načini ponašanja su istraživanje, ispitivanje, otkrivanje i ponavljanje određenih radnji, oponašanje i pretvaranje. Ovim putem dijete se samo obrazuje i izgrađuje svoju individualnu istoriju obrazovanja. Takvo obrazovanje razlikuje se od onog koje se, nezavisno od pretpostavki djeteta, nameće od spolja.
- Otkriti nešto sam/sama, baviti se nečim, moći pričati o tome i sa tim naći priznanje u okruženju, izgrađuje osjećanje o sopstvenoj vrijednosti. Na tome se kasnije zasniva spremnost da se u emocionalno pozitivnom okruženju prihvata znanje od spolja i lično samostalno obrađuje.
- Aktivnu djecu ništa ne odvraća od toga da istražuju svoj svijet. Oni raspolazu prirodnom voljom za učenje.

„Želim da postanem jak/jaka i potrebno mi je podsticajno razvojno okruženje.“

Kako bih se mogao/mogla dobro razvijati, potrebni su mi pažnja i podsticajno okruženje koje će me podržavati u mojoj želji za znanjem. Potreban mi je krug djece i odraslih oko mene i potrebni su mi materijali kojima bih se bavio/bavila na moj način i kojima bih mogao/mogla da eksperimentišem.

- Želim da podstičem i oštirim sva svoja čula. Dajte mi mogućnost za to.
 - Dajte mi materijal iz svakodnevice. Ja sam znatiželjan/znatiželjna i želim da istražujem.
 - Potrebno mi je okruženje koje podstiče moja čula i moju urođenu potrebu za kretanjem. Tada se razvijam sopstvenom snagom.
 - Pričajte, smijte se i bavite se monom. Pobrinite sa da mogu da budem zajedno i sa drugim odraslim osobama i djecom.
 - I kada otkrivam nove stvari ili sam zajedno sa drugim odraslim osobama i djecom, meni je važno da u blizini imam poznatu osobu.
 - Izazivajte moju znatiželju, ja aktivno otkrivam moje okruženje.
-
- Na početku svog života dijete ima potrebu za sigurnim držanjem, nošenjem i da bude zaštićeno od prevelikog broja čulnih utisaka. Sa napredujućim razvojem potrebno mu je prilagođeno razvojno okruženje, koje podstiče sva čula – sluh, vid, miris, ukus i osjećaj i omogućava kretanje. Televizijski aparat i kompjuter nemaju šta da traže u podsticajnom razvojnom okruženju kod dojenčadi i male djece.
 - Nezavisno od toga u kom je okruženju dijete rođeno, uvijek postoje materijali koji pobuđuju njegovu znatiželju i koje ono može da u skladu sa svojim interesima izabere i isproba. Stvari bez određene svrhe, koje se mogu naći u svakom domaćinstvu, pobuđuju maštu djeteta i izazivaju kreativnost.
 - U okruženju koje pobuđuje čula i omogućava kretanje, dijete samo dolazi do toga kada je vrijeme za sledeći razvojni korak, na primjer kada sopstvenom snagom može da se uspravi u sjedeći položaj, kada će samo učiniti prve korake.

- U okruženje koje je podsticajno i prilagođeno razvoju djeteta na početku se na prvom mjestu ubrajaju majka i otac. Oni ljuljaju dijete u naručju, oni pričaju, smiju se i raduju sa njim, pjevaju, igraju, puštaju ga da sluša muziku, gledaju sa njim slikovnice, pričaju priče, daju mu prostor da samo aktivno otkriva svoj svijet. Vrijemenom dijete traga da upozna nove osobe za identifikaciju i drugu djecu i da sa njima provodi vrijeme. Kod kuće ili u stranom okruženju, dijete će željeti kontakt sa najrazličitijim ljudima.
- Važno je za dijete da se prilikom otkrivanja i upoznavanja novog okruženja i drugih ljudi može osloniti na poznate osobe za identifikaciju. Njihovo prisustvo djetetu služi kao siguran temelj i omogućava mu da traži nove stvari i otkriva strano.
- Podsticajnim okruženjem majka i otac podstiču znatiželju djeteta. Tako u velikoj mjeri utiču na njegov razvoj. Dijete tada sopstvenom inicijativom započinje sa aktivnostima i ne čeka samo na to da mu se odredi i nešto ponudi od spolja.

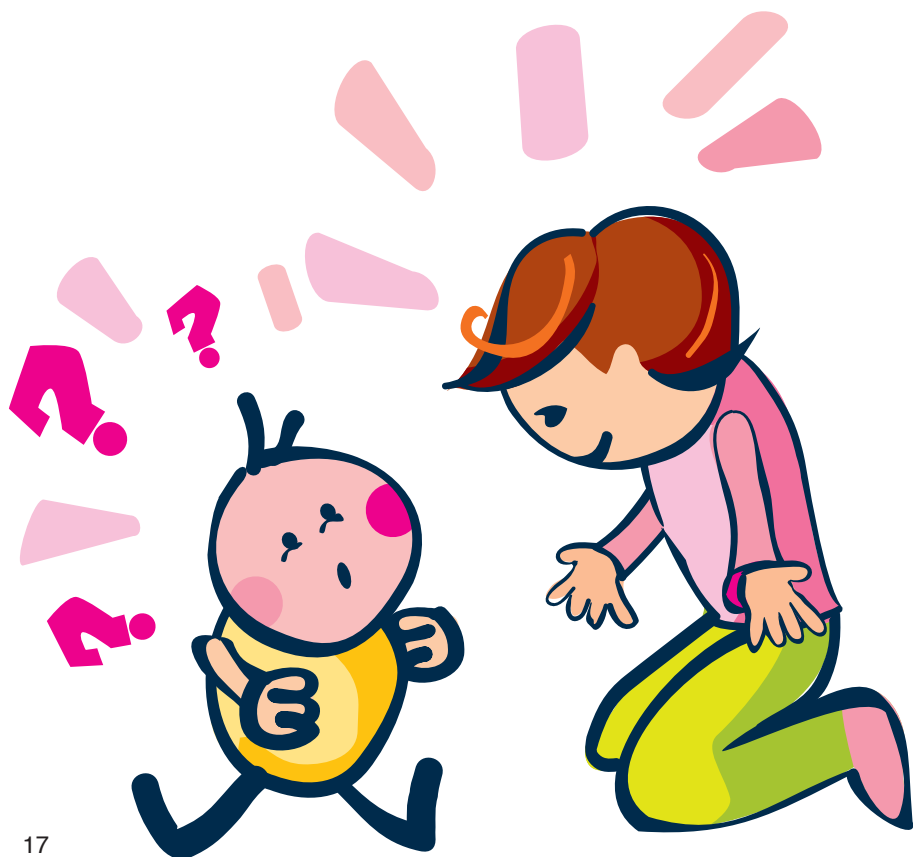
„Želim da postanem jak/jaka i potrebna mi je orijentacija.“

Kako bih se mogao/mogla orijentisati i dobro snalaziti u mojoj svakodnevici, potrebne su mi osobe za identifikaciju, koje su tu zbog mene. Potrebne su mi čvrste dnevne strukture, potrebna su mi pravila, kako živimo zajedno, i potrebni su mi rituali. Tako mogu da postanem jak/jaka.

- Na sreću, u prvim mjesecima života mogu da se u potpunosti orijentišem kod majke i kod oca.
- Moja svakodnevna iskustva urezuju se duboko u moj mozak.
- Potreban mi je jedan poznat predmet, koji mogu da osjećam i mirišem. To me smiruje i daje mi sigurnost.
- Kada me uključujete u svakodnevne radnje, ja vremenom mogu da učestvujem i uživam u tome.
- Regulisani tok dana može da mi pruži sigurnost.
- Stalo mi je do obaveznog okvira prilagođenog mom razvoju, u kome mogu da se orijentišem i slobodno krećem.
- Počinjem da govorim „ne“ i „ja“. Podržite mi i dajte mi vrijeme da naučim kako mogu da razvijam i potvrđujem svoju osobenost.

- Nakon rođenja novorođenče se pojavljuje u njemu potpuno nepoznatom okruženju. Ono spoznaje kako postaju dan i noć. Izloženo je nepoznatim šumovima, novim mirisima. Ali uvijek su tu majka i otac. Njihovo prisustvo postaje prva orijentacija u novome životu.
- Redovna pažnja, konstantni ponavljajući događaji, svakodnevna iskustva njege i ishrane urezuju se kao tragovi u mozgu dojenčeta i malog djeteta.
- Dojenče samo otkriva istovjetno činjenje – kako sisati palac, gladiti se po vrhu nosa, stiskati u ruci plišanu životinjicu. To za njega može da znači umirivanje i orijentaciju.
- Svakodnevne radnje kao što su povijanje, kupanje, oblačenje i svlačenje treba da slede miran i postojan tok i orijentišu se po signalima djeteta. Tako dijete dobija mogućnost da samo pomaže i da kroz to ima zadovoljstvo.
- Tok dana koji je regulisan u grubim crtama, kao što su jelo, zanimacija i spavanje u vezi sa stalno istim ritualima kao što su priča za laku noć i još mnogo toga, stvaraju djetetu jedan pouzdani okvir.

- U drugoj godini života postaje važno da u životu porodice važe jasne smjernice. Ono što se u prvoj godini života obrazovalo u tokovima, ritualima i strukturama postaje pedagoški obavezno i proširuje se u skladu sa starosnom dobi djeteta.
- Dijete kroz sazrijevanje svojih duhovnih sposobnosti i kroz nastajanje svijesti o sopstvenom ja otkriva ne-govorenje i da-govorenje. Ono ispituje svoj prostor za ponašanje, izaziva svoje roditelje i testira njihovo konsekventno ponašanje. Važno je znati da je respektovanje pravila jedan proces učenja. Za njega je potrebno vrijeme i on zahtijeva konsekventnost. Autonomna faza koja sada započinje je potpuno normalan i važan stadijum razvoja ličnosti i od roditelja traži „slobodu u granicama“, koja daje orijentaciju i oslonac i pospješuje autonomiju djeteta.

Objašnjenja

Svakom dojenčetu i svakom malom djetetu potrebna je za uspješan razvoj najmanje jedna osoba za identifikaciju, koja mu omogućava izgradnju sigurne povezanosti. Ova osoba za identifikaciju sa sobom donosi pedagoško držanje, koje se odlikuje senzibilitetom. Nju rukovodi dječja individualnost i ona djetetu pruža prostor za njegovu sopstvenu aktivnost.

Saznanja iz naučnog istraživanja posljednjih 30 godina čine osnovu za osam poruka u ovoj brošuri. Porukama treba da se predoči šta je potrebno djetetu u tijeku trudnoće i u prve tri godine života, kako bi postalo jako.

Istraživanja o ranom razvoju sprovedena su u različitim kulturama i zemljama cijeloga svijeta. Konsekvence koje su iz toga izvedene odnose se stoga na svu djecu, nezavisno od toga gdje odrastaju.

Od prvog trenutka svog života dojenče želi da stupi u odnos sa ljudima. Najnovija saznanja pokazuju da se staranje o djetetu, vaspitavanje i samoobrazovanje djeteta odvijaju preko odnosa. Ova tri pojma su danas etablirana u pedagogiji dojenčadi i male djece. Oni u diskusiji dovode do jasnoće o čemu je riječ.

Pod **staranjem** se podrazumijevaju pažnja, ishrana i njega. Senzibilnim staranjem izgrađujemo sigurnu povezanost sa djetetom i obezbjeđujemo mu fizičku i duševnu zaštitu.

Pod **vaspitanjem** se podrazumijevaju one aktivnosti osoba za identifikaciju kojima one podstiču socijalno-emocionalne, fizičke i kognitivne razvojne procese djeteta i održavaju njihov daljnji razvoj. U ove aktivnosti spada i oblikovanje užeg i šireg okruženja.

Vaspitavanjem djetetu dajemo oruđe kojim ono može da razvija svoje individualne sposobnosti. Ono treba da bude u stanju da samostalno i diferencirano savlađuje svoje osobne izazove.

Ukoliko roditelji djetetu osiguraju staranje i vaspitavanje u ovom smislu, oni stvaraju najbolju osnovu za razvoj snaga samoobrazovanja djeteta: ono se onda u svom socijalnom okruženju može samoobrazovati.

Obrazovanje se u dobi dojenčeta i malog djeteta odvija putem svih čula. Dijete se sopstvenom aktivnošću bavi „svijetom“. Iskustva koja se uvijek ponavljaju memorišu se – zajedno sa osjetima i osjećanjima povezanim sa njima.

Takvo obrazovanje – označava se samoobrazovanjem – je podloga za to kako će dijete u budućnosti doživljavati, razumijeti i savladavati sebe samo, svoje odnose sa drugim ljudima i svoj svijet.

Jaki putem odnosa: Šta je potrebno majkama i očevima?

Majke i očevi donose sa sobom već mnogo toga

Majke i očevi raspolažu prirodnim sposobnostima da se u svom ponašanju orijentišu prema djetetu.

- oni svoje lice drže na rastojanju od ca. 20 cm – tako njihovo novorođeno dijete može da ih jasno vidi;
- oni oponašaju dječije glasove i govore u melodičkim obrascima – to je važno za njegov jezički razvoj;
- Dražestan prizor malog djeteta i male djece izaziva spontano u njima brižljivo ponašanje.

Majkama i očevima potrebno je vrijeme

Vrijeme, da bi mogli da urastu u različite zadatke kao roditelji. Vrijeme, da bi se upoznali sa djetetom i sve bolje ga upoznavali u njegovoj osobenosti.

- Svako dijete od svojih roditelja dobija vrijeme koje mu je potrebno. Ovo vrijeme je različito od djeteta do djeteta i zavisi od toga da li je ono prvo dijete ili su tu već brat i/ili sestra;
- Majkama i očevima potrebno je i vrijeme za njih same i za njih kao par za savladavanje različitih izazova;
- Za praćenje koje jača odnos potrebni su radost, interes i „biti dovoljno dobar“.

Majkama i očevima potrebni su ugledno okruženje i ohrabrenje

Praćenje dojenčadi i male djece je ispunjavajući i radosni zadatak. On ipak majke i očeve stavlja pred izazovne situacije. Roditeljski san često se prekida i roditelji neće uvijek odmah razumijeti zašto njihova beba plače i zašto oni ne mogu odmah da je umire. Tada im je potrebno razumijevajuće okruženje koje sudjeluje, ohrabruje i ponekad pruža rasterećenje.

Majkama i očevima potrebne su mreže

Mreže omogućavaju razmjenu, informaciju, rasterećenje i ponude za profesionalno praćenje. Otvoreni, spontani razgovori sa drugim majkama i očevima djeluju podržavajuće.

Smješteni u razumijevajuće okruženje, majke i očevi zadobijaju povjerenje u svoje sposobnosti staranja i vaspitavanja. Oni uče da slušaju šta njihovo osjećanje iz stomaka kaže u pogledu vrijednovanja određene situacije. U zavisnosti od životnih okolnosti porodice mogu biti od pomoći rasterećenje u kući ili kod svakodnevnog staranja o djetetu. Ukoliko dođe do situacija u kojima roditelji ne znaju šta da rade ili koje su ih dovele do sopstvenih granica, postoje osobe koje informišu i u razgovorima mogu da dovedu do rasterećenja. One profesionalno prate majke i očeve kroz izazovna vremena.

Elternbildung CH

Najbolja podrška kod roditeljstva

Iznenada je tu beba. I ništa nije više kao ranije.

Za vrijeme trudnoće sve je još uvijek bilo tako daleko i jedva shvatljivo. A sada? Sve se mijenja. Čitav život, posao, okruženje. Beba je tako lijepa, ali šta se dogodilo, ako neki put duže plače, ako se ne može umiriti, kada smo na izmaku snaga? Šta uopšte moramo da učinimo da bismo bili dobri roditelji?

Obrazovanje roditelja može da odgovori na mnoga pitanja, da roditeljima predoči njihove kvalitete, ohrabri roditelje, umreži, podstakne na novo i roditelje učini sigurnijim u njihovoj svakodnevnici vaspitavanja. Obrazovanje roditelja je raznovrsno: pojedinačne manifestacije, kursevi iz više dijelova, ponude za razgovore i grupne ponude, savjetnici i online-ponude tretiraju najrazličitije potrebe roditelja. Kao krovno udruženje oko 1000 organizacija koje u Švajcarskoj nude obrazovanje roditelja, Elternbildung CH povezuje i koordiniše u oblastima obrazovanja, rada sa javnošću i pitanja kvaliteta. Elternbildung CH nudi obimnu informacionu platformu sa manifestacijama, izdaje publikacije i bavi se radom sa javnošću za roditelje, stručne osobe i medije.

Informišite se o različitim ponudama ili kursovima u Vašoj regiji: www.elternbildung.ch

Fondacija Jacobs

Privatna fondacija Jacobs sa sjedištem u Cirihi osnovana je 1988. godine od strane preduzetnika Klaus-a J. Jacobs-a. Ona se od tada posvjećuje tematskom polju „Productive Youth Development“ (PYD) i danas raspolaže višedecenijskim iskustvom u unapređivanju nauke i konkretnih intervencionih programa i njihove implementacije u oblasti razvoja djece i omladine. Pod Productive Youth Development Fondacija podrazumijeva koncepciju razvoja djece i omladine, koja naglašava pozitivne razvojne mogućnosti djece i omladine. Fondacija je u svojim metodama i postupcima u posebnoj mjeri obavezana na naučnu ekscelenciju i evidencionu zasnovanost. Svojom investicijom od 200 miliona EUR u Univerzitet Jacobs University Bremen (2006) postavila je nova mjerila u oblasti privatnog unaprijeđivanja.

Polazeći od uvjerenja da rano unaprijeđivanje djece ima važan uticaj na njihove kasnije razvojne mogućnosti, obrazovanje djece u ranom uzrastu i vaspitavanje djece sa razvojnim rizikom je jedna od težišnih tema Fondacije Jacobs. U skladu sa tim Fondacija već nekoliko godina u njemačkom govornom području daje potporu najrazličitijim istraživačkim i intervencionim programima u ovoj tematskoj oblasti. Centralna uloga roditelja i porodice za zdrav razvoj djece u prvim godinama života pri tome ne nesporna. U tom smislu Fondacija se zalaže za to da cjeloviti programi ranog unaprijeđivanja uključuje cjelokupnu porodicu, tako što se na primjer jačaju vaspitne kompetencije roditelja – prije svega uskraćenih i slabije obrazovanih porodica. Kampanja „Jaki putem odnosa“ je važan korak u tom pravcu.

Korisni linkovi

Manifestacije obrazovanja roditelja

Savjetovanje majki i očeva

Dežurni poziv za roditelje

Zaštita djece u Švajcarskoj

Pro Juventute

Pro Familia

Udruženje dječjih dnevnih boravaka u Švajcarskoj

Porodični centri

Roditeljske organizacije

Kompatibilnost posla i porodice

Samohrani roditelji

Očevi

Dječji lobi Švajcarske

Pitanja budžeta

Interkulturalne porodice

Različita pitanja

Testiranje kvaliteta roditelja

Dnevne porodice Švajcarske

Blizanci

Plaćuće bebe

Roditelji u nevolji

Fondacija Djeca i nasilje

www.elternbildung.ch

www.muetterberatung.ch

www.elternnotruf.ch, Tel. 044 261 88 66

www.kinderschutz.ch

www.projuventute.ch

www.profamilia.ch

www.kitas.ch

www.muetterzentrum.ch

www.sveo.ch

www.plusplus.ch

www.einelternfamilie.ch

www.vaeter.ch

www.kinderlobby.ch

www.budgetberatung.ch

www.binational.ch

www.familienhandbuch.ch

www.elternbildung.zh.ch/elternstaerkentest

www.tagesfamilien.ch

www.zwillinge.ch

www.schreibbabyhilfe.ch

www.muetterhilfe.ch

www.kinderundgewalt.ch

Spisak knjiga vrijednih čitanja možete naći na internetskoj stranici www.elternbildung.ch

Impressum

Ideja, cjelokupni koncept i realizacija: Elternbildung CH, Cirih

Koncept i tekstovi: Margrit Hungerbühler-Räber, Kathrin Keller-Schuhmacher, F-NETZ Sjeverozapadna Švajcarska, Bazel

Stručne analize: Dr. Joachim Bensele, Dr. Julia Berkic, Dr. Rüdiger Posth

Obrada teksta: Ueli Gröbli, Lupsingen

Prijevod: Interserv AG, Cirih

Grafika: Peter Lichtensteiger, Cirih

Ilustracije: Marketinška agencija Schultze, Walther und Zahel, Nürnberg

Štampa: Triner AG, Švic

U radu na brošuri sudjelovali su: Marlies Bieri, Rita Bieri, Sabine Brunner, Adelheid Debrunner, Viviane Fenter, Pia Fontana, Margrit Geertsen, Sandro Giuliani, Gaston Haas, Daniel Habegger, Madeleine Lüdi, Maya Mülle, Elisabeth Schneider, Andy Tschümperlin, Urs Ziegler

© 2010

Partnerski projekat organizacije Elternbildung CH sa Fondacijom Jacobs

Jacobs Foundation
Seefeldquai 17
P.O. Box
CH-8034 Zürich

Elternbildung CH
Steinwiesstrasse 2
CH-8032 Zürich

Tel.: +41 44 388 61 26
Fax: +41 44 388 61 37

+41 44 253 60 60
+41 44 253 60 66

www.jacobsfoundation.org

info@elternbildung.ch
www.elternbildung.ch

elternbildung ch
formation des parents ch
formazione dei genitori ch